

Posudek vedoucího práce

Lucie Fajkusová, Problematika cen knih v 16. a 17. století na základě analýzy katalogu Jakuba K. Praetoria, diplomová práce předložená k obhajobě na Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK, Praha 2023.

Diplomová práce Lucie Fajkusové se zabývá cenami knih, které zaznamenal do katalogu své knihovny nobilitovaný brněnský měšťan Jakub Konrád Praetorius z Perlenberka (zemřel 1624). Pokud vím, jedná se nejen v kontextu našich zemí o pramen zcela ojedinělý. Stal se proto východiskem práce, ale Fajkusová zasazuje svůj výzkum do širšího kontextu: v úvodních kapitolách se nejprve věnuje cenám knih jako výzkumnému tématu, později hodnotí českou knižní kulturu v kontextu ekonomických, politických, ale i náboženských dějin českých zemí, a nakonec přechází k pozoruhodné osobnosti majitele knihovny. Zatímco úvodní kapitola vychází v dostatečné míře i ze zahraniční literatury a lapidárním způsobem postihuje hlavní směry a závěry výzkumu cen knih a shrnuje i vývoj obchodu s knihami ve středověku a raném novověku (fakticky spíše do začátku 17. století, kde leží těžiště jejího zájmu), texty o dějinách Evropy a českých zemí považují spíše za nadbytečné – jejich obsah byl jistě důležitý pro diplomantku, aby si ujasnila historický kontext svého tématu, avšak jejich faktický přínos ani v kontextu práce není příliš velký. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že tyto texty nejsou nijak rozsáhlé. Kapitola o Praetoriově a jeho knihovně začíná standardním shrnutím životopisných informací, ale některé navazující části, konkrétně ty věnované Praetoriově knihovně a jeho knižním vazbám, jsou založeny částečně i na vlastním výzkumu.

Jádrem práce je výzkum cen zapsaných v katalogu Praetoriové knihovny. Zde diplomantka vychází z původních pramenů, jimiž jsou jednak katalogy knihovny (částečně psané samotným Praetorem a dostupné online v digitální podobě), jednak vydaný inventář Praetoriové pozůstalosti. V úvodu výzkumné kapitoly diplomantka podrobně představuje svoje prameny a metodu své práce, uvádí také mnoho potřebných kontextuálních informací. Při práci s prameny projevila potřebný kritický přístup a u pozůstalostního inventáře navrhla na základě jeho vnitřních znaků nové datování do roku 1624 a také opravila přepis počtu rukopisů z edice inventáře: v obojím editoři této jinak velmi záslužné edice chybovali.

Ačkoliv rozsah práce je spíše skromný (počet znaků uvedený v práci odpovídá asi 67 normovaným stranám), diplomantka těžila z vlastního náročného přepisu autografu Praetoriového katalogu, který pak po kvantitativní stránce vyhodnotila. Tento přepis se bohužel z technických důvodů nedostal do přílohy práce, ale obsahuje 2560 zápisů, z toho 1105 (1086 k inkunábulím a starým tiskům) má uvedeny ceny. Bohužel není vždy snadné oddělit odkazová hesla od hlavních a katalog je v mnoha ohledech, které zde pomímám, poněkud nepřehledný. Diplomantka pro potřeby analýzy rozdělila zapsané ceny do podobně rozsáhlých kategorií. V rámci výzkumu pak srovnávala ceny knih s jejich dalšími znaky a snažila se postihnout případné souvislosti. Nebudu zde opakovat její závěry a spokojím se s obecným konstatováním, že ze zkoumaných atributů pouze formát (a do jisté míry asi i počet svazků, to ale nelze vzhledem k tomu, že v katalogu nebývá uveden, s jistotou konstatovat) má přímou vazbu k zapsané ceně knihy.

Není úplně jasné, proč Praetorius zapisoval do katalogu také ceny knih. Nejspíše chtěl svým příbuzným poskytnout vodítko k ocenění své knižní sbírky. V tomto smyslu je důležité zjištění, že Praetorius zřejmě některé své knihy skutečně prodával, jak plyne z porovnání

s pozůstalostním inventářem, jež diplomantka provedla. Více světla do této otázky ale přinese asi až budoucí výzkum.

Knihovna Jakuba Konráda Praetoria byla ve své době pozoruhodná i díky své obsahové skladbě – bylo v ní značné množství astrologických a okultních děl, včetně rukopisů. Do dneška se dochovaly její jedinečné katalogy se zápisy cen, které Lucie Fajkusová analyzovala v rámci této diplomové práce (bohužel identifikovaných exemplářů tisků a rukopisů z této knihovny je jen malé množství). Tato knihovna je však jako celek natolik komplexním tématem, že si zaslouží podrobnější výzkum, ke kterému se diplomantka chystá v rámci svého dalšího studia a který by měl zahrnout i přesnou identifikaci titulů zahrnutých v katalogu.

Z hlediska stylistiky a pravopisu nemám k textu připomínky. Oceňuji instruktivní obrazovou přílohu s fotografiemi pramenů a grafy.

Vzhledem k výše uvedenému práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit ji známkou **výborně**.

V Praze dne 22. května 2023

doc. Mgr. Jindřich Marek, Ph.D.

Aspekt práce	Vysvětlení	Bodové hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<i>hodnotí se zvládnutí obsahové (věcné) stránky práce, splnění zadaného úkolu, využití výzkumných metod apod.</i>	38 / 40
přínos	<i>hodnotí se přínos a novost práce pro informační vědu v ČR</i>	20 / 20
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<i>hodnotí se zejména využití odkazů a pramenů v textu, korektnost citování; hodnotí se využití cizojazyčných pramenů</i>	20 / 20
slohové zpracování	<i>hodnotí se čtivost textu, skladba vět, odborný styl vyjadřování, rozsah práce</i>	12 / 15
gramatika textu	<i>hodnotí se gramatická úroveň práce, hrubky, čárky ve větách apod.</i>	5 / 5
CELKEM		95 / 100

Hodnocení bc. a dipl. prací

Bodový zisk za práci	Hodnocení
0-50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51-60 bodů	Dobře (3)
61-80 bodů	Velmi dobře (2)
81-100 bodů	Výborně (1)